

Välguauto kihutas
üle linna mürinal,
kärinal ja plärinal,
lapsed hirmuvärinal
ootasid, et kuhu ta
sähvab sisse välguga,
keda kurdiks karjub ta.

Hando Runnel,
"Loodustorm"

ÄIKE

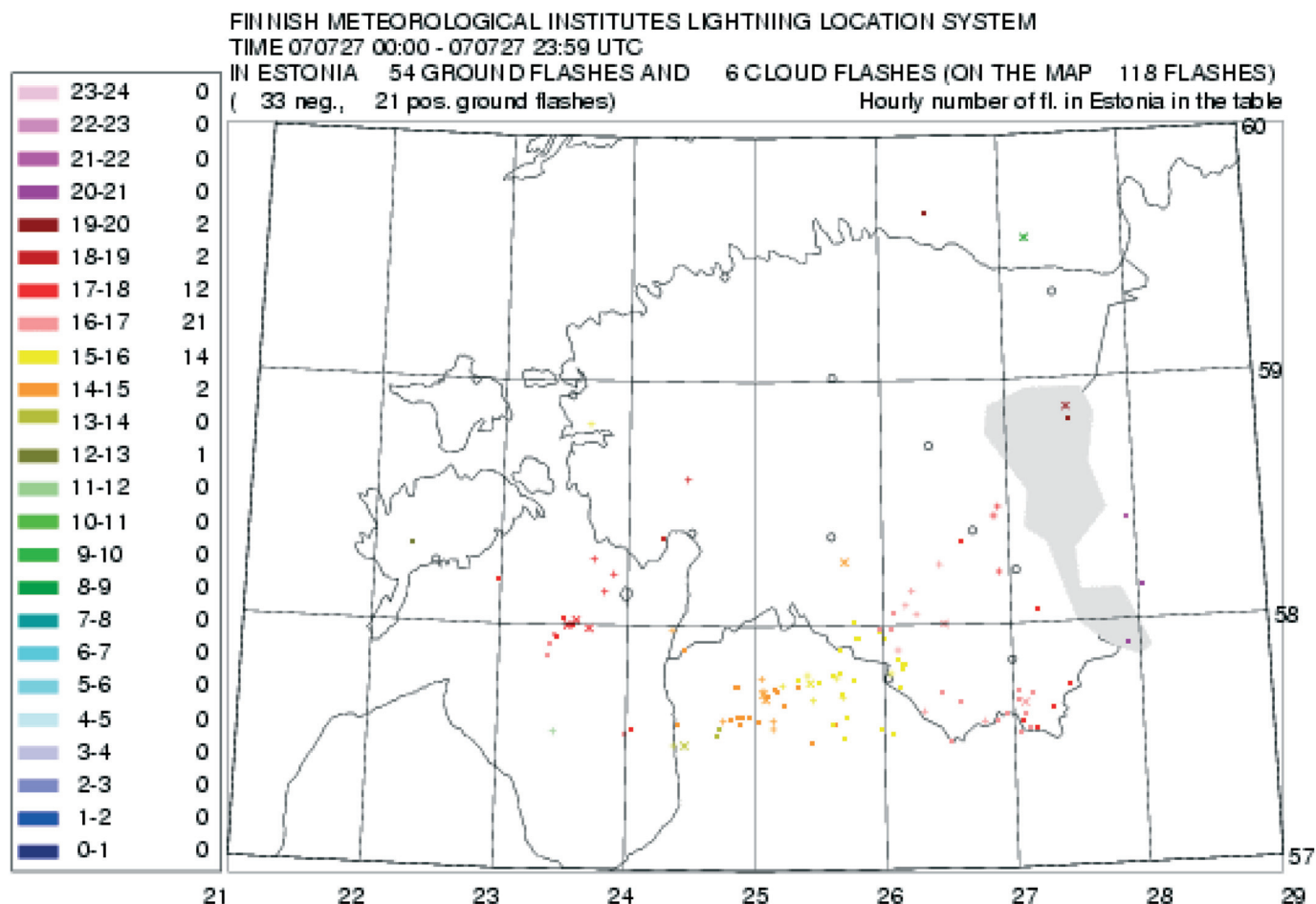
Välg ehk pikne on nelja seltsi või neid on neli: üks on põletaja, teine kustutaja, kolmas lõhkuja, neljas sulataja. Nii olla pikne kuskil hoone põlema löönud ja teise pauguga ära kustutanud; teises kohas olla ta hoone paljalt puruks löönud ja mitte põletanud, kolmandas kohas ühte rätsepat, kes uksest parajasti tuppa astunud, trehvanud, kelle teine pool ära kadunud, üeldakse sulanud, ja pääle selle sääl ja sääl kellegil vasknööbid pisaratena maha jooksnud, ilma et mees tähele oleks pannud (Suure-Jaani, 1892).

ÄIKE JA SELLE LIIGID

Äike on võimas elektrilahendus pilvede või pilvede ja maa vahel, esineb välgu ja müristamisena ning on seotud peamiselt rünsajupilvedega. Väidetakse, et Maa atmosfääris on korraga umbes 2000 äikest 100 pikselöögiga igas sekundis. Iga päev on umbes 40 000 äikesetormi, millest vaid 1% on ohtlikud. Iga äikese südames on vähemalt üks rünsajupilv.

Äikesega kaasnevad enamasti tormituuled, vahel ka pagi ja rahe ning harva tromb või vesipüks. Enamasti saadavad äikest paduvihmad. Tekkest sõltuvalt jaotatakse äikesed õhumassisesteks ja frontaalseteks.

Õhumassisisesed ehk kohalikud äikesed tekivad konvektsiooni-voolude tagajärjel õhumassi sees, kui maapind on tugevasti sooje-

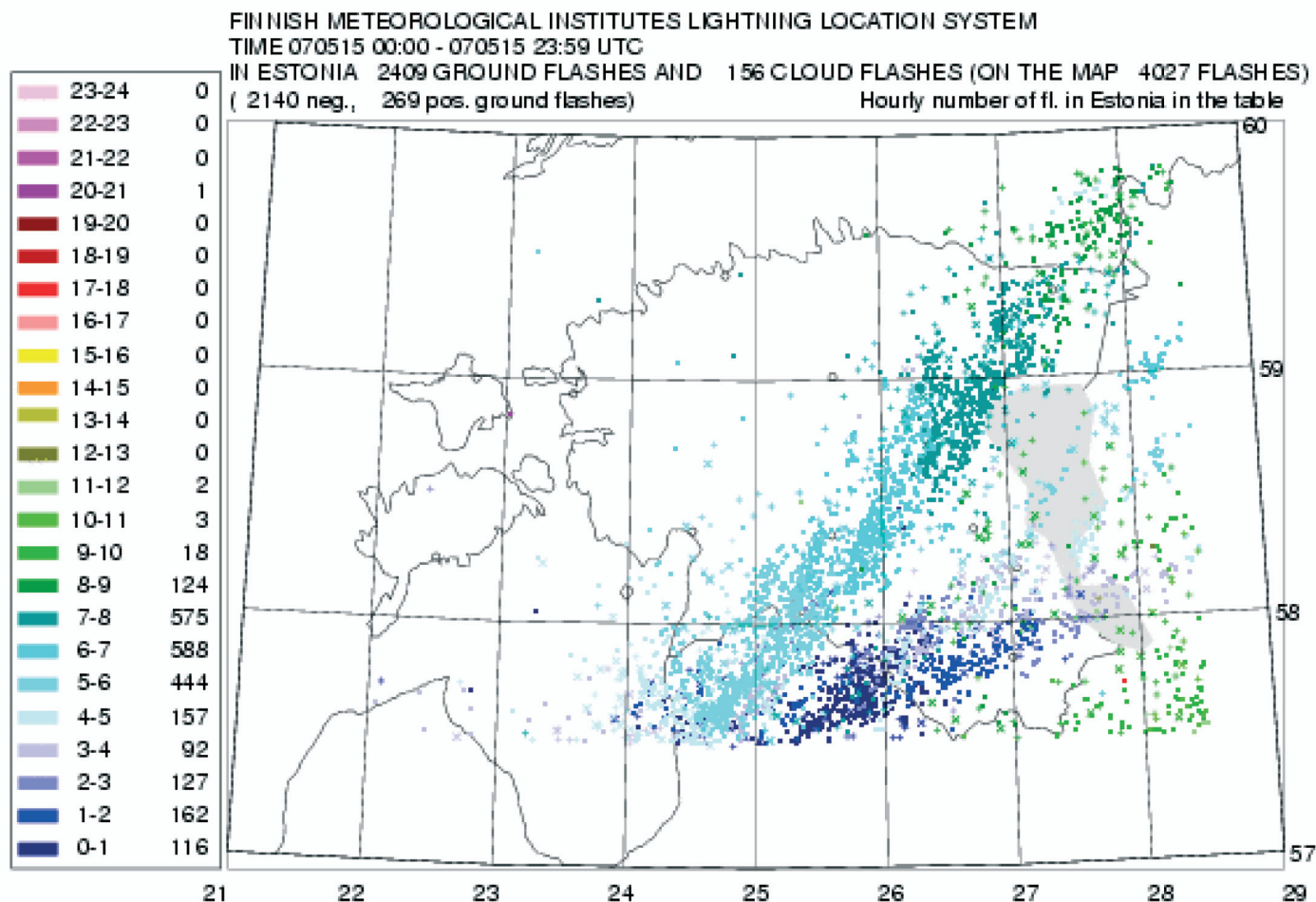
Joonis 11. Äikesedetektori pilt kohaliku äikese löökidest kellaaegade kaupa 27. juulil 2007.

Figure 11. Local lightning strikes on July 27, 2007 recorded by the lightning detector.

nenud ning õhumass oma alumistes kihtides soe ja niiske. Ülemistes kihtides on õhk suhteliselt jahe ja kuiv. Niisuguses õhumassis arenevad tugevad tõusvad õhuvoolud. Kui tõusev niiske õhk jõuab kondensatsioonitasapinnani, hakkavad moodustuma pilved. Kohalikku äikest võib oodata juhul, kui õhutemperatuur on üle 20 °C ja tema väärtus langeb kõrgemale tõustes 0,75 °C või rohkem 100 m kohta, kastepunkt* on aga üle 16 °C. Seda tüüpi äike kujuneb harilikult suvel pärast lõunat. Suvisel ajal arenevad äikesed ka siis, kui

jahe, kuid suhteliselt niiske õhumass voolab soojale aluspinnale. Tõustes õhumassi temperatuur langeb, tekib kondensatsioon ja arenevad võimsad rüksajupilved. Selliseid õhumassisisesid äikesid nimetatakse termilisteks ehk kohalikeks äikesteks – nad tekivad maapinna küllaldase soojenemise tagajärjel, kui õhk on piisavalt

* Kastepunkt – õhu niiskussisaldust iseloomustav näitaja. See on õhutemperatuur, millest alates õhus olev veeaur hakkab kondenseeruma.

Joonis 12. Äikesed Eestis kellaaegade kaupa 15. mail 2007, kui üle vabariigi territooriumi liikus tsükloni külma front.

Figure 12. Thunderstorms in Estonia on May 15, 2007 with cold front of the cyclone crossing the territory of the republic.

niiske. Ka advetiivsed äikesed kuuluvad õhumassisistest äikeste hulka ja nad arenevad suvisel ajal jahedas niiskes õhumassis, kui see voolab soojale aluspinnale. Sellised äikesed on seotud kõrgrõhuharjaga, mis moodustub külma frondi taga jahedas õhumassis.

Frontaaläikesed on harilikult seotud piirkonnast külmade ja okludeerunud frontide üleminekuga. Enamasti tekivad frondiäikesed soojal aastaajal, kuid vahel ka varakevadel, hilissügisel ja isegi südatalvel kellaajast enamasti olenemata. Äikese teke külmal frondil on seotud sooja õhu tõusuga külma õhu survel. Võrdlemisi harv, ent see-eest väga tugev ning ohtlik on äike soojal frondil. Tavaliselt on sooja frondi äike öösel: siis jahtub pilvede ülemine pind, kasvab temperatuuri vertikaalne gradient, kujunevad vertikaalvoolud ja äikesepilved. Frontaaläike on seda ägedam, mida erinevam on frondiga eraldatud õhumasside temperatuur ning mida suurem on tõusvas õhumassis niiskussisaldus. Äikesepilved paiknevad atmosfäärifrondi ees kitsa vööndina, mille pikkus võib olla 1000 km või rohkem ja laius 30–50 km. Maapinna lähedal äikesepilved liituvad, kuid ülalpool 3 km ulatuvad sellest pilvelaamast kõrgemale üksi-

kud tipud. Frontaaläikesed liiguvad edasi koos atmosfäärifrondiga juhtvoolu suunas. Nende puhul on Eestis tegemist edelast lähtunud tsüklonite, Vahemere lõunatsüklonite ning kagutsüklonitega. Edelast lähtunud tsüklonid moodustavad kirjanduse andmeil 12% kõikidest tsüklonitest. Need tekivad Biskaia lahe rajoonis ja liiguvad kirdesse või itta. Suvel suureneb selliste tsüklonite korduvus 20%-ni ning nendega kaasnevad tugevad pikaajalised vihasajud ja äike. Eriti aktiivsed selle trajektoori tsüklonid põhjustavad tuule tugevnemise ja õhurõhu järsud muutused. Vahemere lõunatsüklonid moodustuvad Vahemere lõunarannikul ning liiguvad sealt üle Põhja-Itaalia, Austria, Ungari ja Poola ning jõuavad veel küllalt aktiivsetena Baltimaadele. Kuigi selliste tsüklonite olemasolu on võimalik terve aasta jooksul, saavutavad nad maksimaalse korduvuse suvel. Siis on nendega seotud tugevad vihasajud, õhutemperatuuri tõus, intensiivne äike ja rahe. Kagutsüklonid moodustuvad Kaspia mere põhjaosa kohal ja liiguvad sealt loodesse Kesk-Venemaa kohale. Eestisse jõuavad nad harva – tavaliselt suvel, mõnikord ka kevadel-sügisel. Nende tsüklonitega võivad kaasnedä rängad sajud ja ülitugevad sooja frondi äikesed.

KUIDAS ÄIKE TEKIB. ÄIKESEPILV JA VÄLK

Äikesepilv – *Cumulonimbus*. Soodsatel tingimustel areneb rümpilvedest äikesepilv. Kui konvektsioon ehk õhu tõus on väga tugev, tõusevad rümpilvede tipud kõrgemale, pilvede ümber tekib loor ja arenevad äikesepilved. Need paiknevad kõrguste vahemikus 600 m – 10 km, ulatudes vahel isegi kuni 18 km kõrgusele. Äikesepilvedes on nii tõusvad kui ka laskuvad õhuvooulud, mille kiirus on 16–30 m/s, üksikuhtudel kuni 60 m/s. Lisanduvad keerised. Kui sissevooluõhk on soe ja niiske, eraldub veeauru kondensatsiooni tõttu palju soojust. See energia annab pilve tsentris õhule tõusutendentsi ja võimendab pilve kasvu. Kui äikesepilve telg on liikumissuunas ettepoole kallutatud, annab see võimaluse pilve edasiseks arenemiseks. Oluline on ka tingimus, et pilve ümbritseva keskkonna temperatuur kõrgusega järsult langeb. Sel puhul jääb vooluga sisenenud soe niiske õhk jahtudes siiski ümbritsevast õhust soojemaks ja on edasi aktiivne. Troposfääri katusena käituv tropopaus lõpetab sooja õhu ülestõusu ja see valgub sellel kõrgusel laiali, moodustades pilve ülemise, alasikujulise osa. Troopilistes piirkondades, kus päike kütab maapinna väga soojaks, alaneb temperatuur kõrguse kasvades väga kiiresti. Seetõttu on nendes piirkondades äikesed tavalisemad ja tugevamad kui suurematel geograafilistel laiustel.

Rünsajupilve alumises osas on temperatuur üle 0 °C, pilve tipus aga –45 kuni –60 °C. Pilve alaosa koosneb vihmapiiskadest, kõrge- mal on valdavaks lumekübemed. Veepiiskadest koosnev osa on negatiivse, jääkristallidest koosnev osa positiivse laenguga. Selline laengute tasakaalustamatus tekib samuti suuremate raheterade ja väiksemate jääosakeste vahel. Suurematel raheteradel on kalduvus siduda elektrone, väiksemad osakesed jäävad aga positiivse laenguga. Pilve tõusuvoolud kannavad väiksemad hõljuvad osakesed üles tipu suunas, raskemad raheterad langevad allapoole pilve aluse suunas. Pilve tipp koosneb jääkristallidest. Pilve moodustavad osakesed liiguvad tõusvate-langevate õhuvoouludega kaasa, nad purunevad ja liituvad uuesti, omandades nendes protsessides elektrilaengu. Pilve keskosas, mis koosneb veepiiskade ja lumehelveste segust, leidub sageli nii positiivse kui ka negatiivse laenguga piirkondi. Äikesepilvest langevad hoogsademed: hoogvihm, hooglõrts, hooglumi, rahe. Kui loor omandab alasi kuju, nimetatakse pilvi *Cumulonimbus incus* (*Cb inc*, ladina 'alasi'). Atmosfääris levivate tugevate tuulte tõttu võib see välja venida kuni 150 km ulatuses. Vahel laskuvad äikesepilved väga madalale ja nende ees on pöörlev keeris ehk nn boakrae. Need on *Cumulonimbus arcus*

(*Cb arc*) pilved. *Cb inc* ja eriti *Cb arc* toovad kaasa väga intensiivseid hoogsademeid, vahel ka rahet. Tekkimisest hajumiseni võib üksik rünkvihmapiilv kesta kuni tund aega. Äike kestab vahel palju kauem. Tihti koonduvad äikesepilved kobaratesse. Kui üks rünk-sajupilv hajub, võib teine tõusta selle asemele, saades hajuvast, lagunevast pilvest uut toitu.

Äikesepilv on tasasel maastikul nähtav kuni 320 km kaugusele. Selle liikumise suunda võib vahel kindlaks teha tema alasiosa varju liikumist jälgides. Pilve pikemate ja lühemate väljaulatuvate varjuosade suund näitab tuule suunda kõrgemates õhukihtides. Selle järgi saab määrata pilve ja äikese liikumise suuna. Kui taevas on kaetud mitmesugust tüüpi pilvedega, võib äikesepilv olla vaataja eest varjatud.

Väik tekib kahe vastupidise laenguga pilvepiirkonna elektrilisel lahendusel. See võib toimuda pilve ja õhu vahel, pilve sees, pilve ja maa vahel või kahe pilve vahel. On andmeid, et umbes üks neljast äikeselahendusest toimub pilve ja maa vahel.

Väik on looduse suurimaid ohte. On väidetud, et maakeral on see surma põhjustavatest loodusõnnetustest üleujutuste järel teine. Välgu kanalis tõuseb temperatuur 30 000 kraadini, mis ületab Päikese pinna temperatuuri viiekordselt. Kuumenemine toimub mõne miljondiku sekundi jooksul ja see põhjustab ümber piksenoole kanali õhu plahvatusliku paisumise. Plahvatuslaineid kuuleme müristamise rebestavate kärgatustena. Kaugema äikese hääl kostab rohkem kõminana, sest heli peegeldub ümbritsevatelt objektidelt.

Välgu värv oleneb õhu koostisest. Sähvatus on punane, kui pilves on vihm, ja sinine, kui on rahe. Kui õhk sisaldab märgatavalt tolmu, on sähvatus kollane. Hele sähvatus näitab madalat õhuniiskust, selle puhul on tõenäoline tulekahjude tekkimine.

Ohtlik on väik, mis tekib pilve ja maa vahel. Sel puhul tekib elektrilahendus harilikult negatiivselt laetud pilvealuse ja positiivselt laetud maapinna vahel. Maa või sellega seotud objekt

juhib elektrit paremini kui õhk. See tähendab, et kõrgemad kohad ja objektid (hooned ja puud) on äikesest rohkem ohustatud. Tihti kombineerub põhilöök nõrgemate kõrvallöökidega, mis kanduvad õhku või pilve endasse. Iga välgulöök kestab sekundi murdosa. On ka juhtumeid, kui toimub lahendus pilve ülaosas oleva positiivse laengu ja negatiivselt laetud maapinna vahel. Kuna sellisel juhul on elektrilahenduse tee tunduvalt pikem, on ka lahendus võimsam.

Pilvedevaheline äike on kõige tavalisem äikese vorm. Elektrilahendus toimub siis negatiivselt laetud pilve aluse ning positiivselt laetud tipu vahel. Selline väik võimaldab näha pilve seestpoolt. Pilv võib olla nähtav rohkem kui pool sekundit. Harvemini toimub lahendus kahe pilve erinevate laengute vahel. Kuna pilvedevaheline äike on tavaliselt suurematel kõrgustel, on seda näha kaugelt, eriti öösel. Kui ümbrus on piisavalt tasane, saab suurt äikesepilve näha kuni 300 km kauguselt. Selliseid kaugeid äikesi vaatleja ainult näeb, kuid ei kuule (nn põuaväik ehk päik).

Väik areneb ka siis, kui äikesepilves on üht tüüpi ja ümbritsevas atmosfääris teist tüüpi laengud. Selline äike on vähem võimas kui lahendused maa ja pilvede vahel. Tavaliselt piisab ühest äikeselöögist, et laengute tase allapoole kriitilist piiri viia. Sedalaadi äikesed tekivad harilikult õhu ning positiivselt laetud pilvede ülaosa vahel. Tihti on sellised äikesed pilvedevahelise äikeselöögi saatjateks. Sellist äikest on samuti kaugele näha.

Välku liigitatakse ka vastavalt tema kujule. Kõige tavalisem on joonväik, tuntakse ka pind- ja ahelvälku. Kõige põnevam välgu liik on keraväik. See on mõnekümne sentimeetrise läbimõõduga mitmesuguse värvusega helenduv kera. Õhus aeglaselt liikudes armastab ta libiseda piki esemeid, eriti piki elektrijuhtmeid. Ta võib tungida ka ruumidesse. Keravälgud lõhkevad mõnikord väga tugeva plahvatusena ja tekitavad suuri purustusi. Kirjeldatakse ka helmes- ehk pärlvälku, mis koosneb mitmekümnest kuni 10-sentimeetrise läbimõõduga kerast, mis liiguvad joonvälgu kanalis.

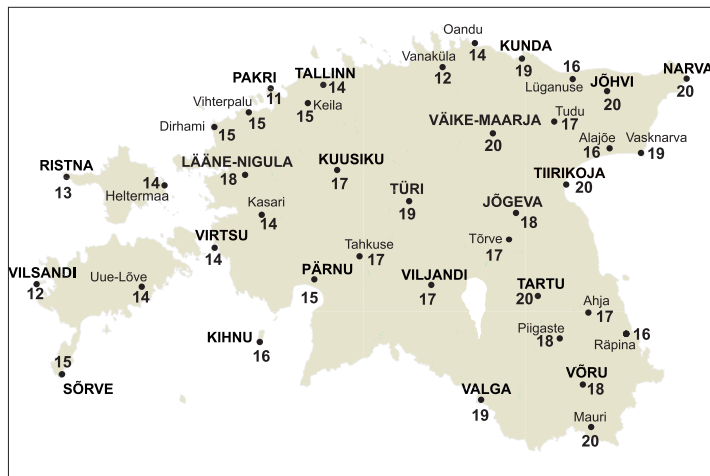
ÄIKESE REGISTREERIMISEST

Meteoroloogijaamas kirjutatakse üles äikese alguse ja lõpu aeg ning hinnatakse selle intensiivsust järgmiste kriteeriumide alusel: nõrk, keskmine ja tugev. Äikese tugevust on võimalik hinnata mitut moodi: löökide tugevuse või sageduse järgi, samuti selle järgi, kui mitmesse kohta ta sisse lööb. Tänapäeval registreeritakse äikest

äikesedetektori abil. Eestis asub see Tõraveres ja kuulub põhjamaade äikesedetektorite võrku NORDLIS. See seade võimaldab määrata välgulöökidest asukohta ühe kilomeetri täpsusega, samuti fikseerida löögi aja ja tugevuse. Üksikute äikeselöökidest tugevus Eestis on ulatunud umbes 200 kiloamprini.

ÄIKESE ESINEMISSAGEDUSEST JA KESTUSEST EESTIS

Eesti territooriumil väheneb keskmine äikesepäevade arv kagu- ja idaosast loode suunas (joonis 13). Sagedasem on äike kõrgustike piirkondades, tunduvalt harvemini on seda Loode-Eestis ning saartel.

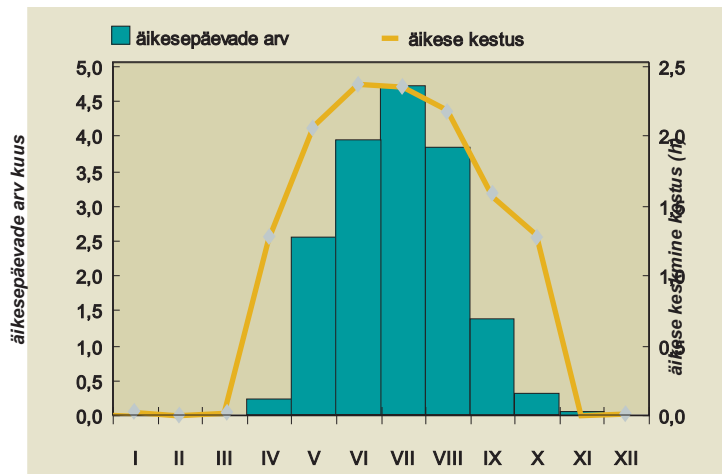
Joonis 13. Aasta keskmine äikesepäevade arv 1992–2006.

Figure 13. The annual mean of days with thunder in 1992–2006.

Ajavahemikul 1961–2007 kujunes kõige äikeserohkemaks 1972. aasta, kui meteoroloogiajaamades registreeriti äikest keskmiselt 31 päeval. Sellele järgneb 1985. aasta keskmiselt 26 äikesepäevaga. Viimase 15 aasta jooksul on kõige äikeserohkem olnud 1995. aasta keskmiselt 22 äikesepäevaga. Suhteliselt vähe oli äikesepäevi 1960. aastail – siis oli paljude meteoroloogiajaamade andmeil vähem kui 10 äikesepäeva aastas.

Eestis võib äikest olla igal aastaajal, ent talvel on see siiski haruldane. Kõige rohkem äikesepäevi on aastail 1961–2006 olnud juulis (joonis 14). Erinevate ilmajaamade andmeil on juulis keskmiselt 3–6 äikesepäeva. Kõige harvemini on äikest veebruaris – alates 1961. aastast on seda Eesti meteoroloogijaamades registreeritud vaid 8 päeval. Kõige rohkem äikesepäevi (16) ühes kuus on registreeritud 1985. aasta augustis Tõraveres. Kevadel ja varasüvel on äikese tõenäosus suurem sisemaal, eriti Eesti kaguosas. Seevastu hilissüvel ja varasügisel on äikeseoht suurem Lääne-Eesti saartel ja rannikul. See on ilmselt seotud aluspinna mõjuga – sisemaal soojeneb maapind suve saabudes kiiremini, mere soojenemine võtab aga aega. Suve lõpul ja sügise algul on meri veel kaua soe

ning sooja ja niiske õhu konvektsioon tõenäolisem kui sisemaal. Äikeseaega on kõige rohkem juunis ja juulis, veidi vähem mais ja augustis. Talvekuudel on äikeseaega väga vähe (joonis 14). Ühe

**Joonis 14. Äikeste keskmine arv ning kestus kuus 1981–2006 Eesti kliima-
jaamade andmeil.**

Figure 14. The monthly average number of thunderstorms and their duration in 1981–2006 according to Estonian climatological stations.

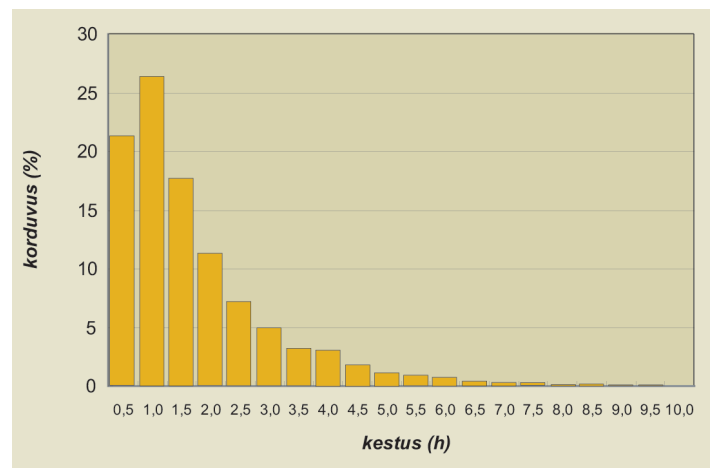
äikesejuhu kestus võib olla väga erinev. Kuigi üksik äikesepilv püsib tekkimisest hajumiseni kuni tund aega, võib äikeseilma jätkuda palju kauemaks. Põhjus on selles, et äikesepilvedel on kalduvus koonduda. Eesti kliimajaamades 1981.–2006. aastal registreeritud äikesed kestsid kõige sagedamini tund aega (joonis 15). Kõige lühiajalisem

Tabel 1. Äikese maksimaalne kestus 1981–2006 Eesti kliimajaamade andmeil.

Table 1. The maximum duration of thunderstorms in 1981–2006 according to Estonian climatological stations.

Jaam	Aasta	Kuu	Päev	Kestus
Väike-Maarja	2000	V	29.	9 t 40 min
Vilsandi	2000	VIII	9.	9 t 2 min
Tallinn	1990	VIII	11.	8 t 10 min
Tõravere	2001	VII	6.	7 t 19 min
Pärnu	1991	VIII	12.	7 t 16 min
Võru	1989	VIII	1.	6 t 36 min

registreeritud äike kestis 12 minutit ning kõige pikaajalisem 9 tundi ja 40 minutit (tabel 1). Äikese algus ööpäeva jooksul on seotud sellega, millist tüüpi äikesega on tegemist. Termilised õhumassisised äikesed kujunevad harilikult suvel pärast lõunat. Frondi-äikesed ei olene enamasti kellaajast. Tavaliselt on sooja frondi äike

Joonis 15. Äikese kestuse korduvus 1981–2006 Eesti kliimajaamade andmeil.

Figure 15. The frequency of thunderstorm duration in 1981–2006 according to Estonian climatological stations.

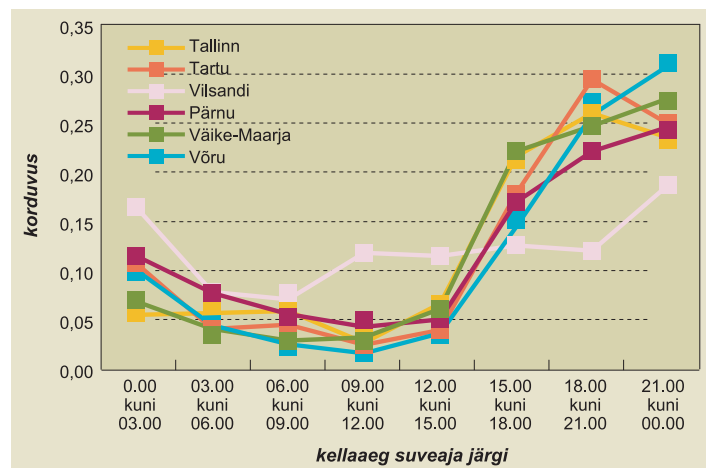
ÄIKESEST MAAILMAS

Kõige sagedamini on äikest maakera troopilises ja ekvatoriaalses vöötmes, sest äike vajab soojusenergiat. Äikesepooluseks nimetatud Kampala piirkonnas Ugandas möllavad äikesed keskmiselt 242 päeval aastas. Mida kaugemale põhja või lõuna poole, seda väiksemaks muutub äikesepäevade arv. Etioopia lõunaosas on 220, Kesk-Ameerikas 140, keskmistel laistel 30–40 ja polaar-

ÄIKESEGA KAASNEVATEST OHTUDEST JA SELLEGA ARVESTAMISEST

Kõige ohtlikum on tavaline joonvähk. Kirjanduse andmeil võib Eestis olla kaks kuni kolm äikese ohvrit aastas, sõltuvalt äikese sage-

siiski öösel: siis jahtub pilvede ülemine pind, kasvab temperatuuri vertikaalne gradient, arenevad vertikaalvoolud ja äikesepilved. 1981.–2006. aasta andmeil algab äike enamasti päeva teisel poolel (joonis 16). Kõige harvemini võib äike tekkida varahommikul. Kõige vähem sõltub äikese algus kellaajast Vilsandil.

Joonis 16. Äikese alguse jaotus kellaegade järgi kliimajaamade andmeil.

Figure 16. The distribution of thunderstorms beginning time according to Estonian climatological stations.

joone taga 1–2 äikesepäeva aastas. Olenevalt piirkonna reljeefist, aluspinnast ning muudest tingimustest võib sellest seaduspärasusest olla palju kõrvalekaldeid. Lõunas on äike palju intensiivsem ja kestvam kui põhjas. Mägedes kordub äike sagedamini kui tasasel maal. Kõige rohkem on äikest soojal aastaajal ja pärast keskpäeva. Mere kohal tekib äike sagedamini külmal poolaastal.

tabab sagedamini lehtpuid, eriti tamme, sest need juhivad paremini elektrit kui okaspuud. Eriti ohtlik on äikese ajal keti otsas lehma või hobust vedada, samuti õlal vikatit kanda. Äikese ajal on soovitatav eemale hoiduda metallesemetest ja seinakontaktidest, kustutada koldes tuli või väljas lõke. Suits on parem elektrijuht kui õhk, seetõttu võib välg lüüa suitsevasse korstnasse. Äikese ajal ei ole soovitatav paadiga sõita – välg valib pinnast, eelistades suurema elektrijuhtivusega paiku, milleks on kahtlemata vesi. Kui kalda all on savikas, kõrgemal kaldapealsel aga liivakas maa, võib välg lüüa madalamal asuvasse savikasse mulda, sest see juhib paremini elektrit. Väga tähtis on teada, et selles kohas, kuhu välg on sisse löönud, tekib sekundeiks pingelehter – elektriväli suure pingega tsentris.

Ka telefoniga rääkimine ei ole äikese ajal soovitatav – telefoni kaudu võib saada elektri- või akustilise šoki. Suhteliselt ohutu on olla autos. Kui välg autosse lööb, maandatakse ta üle märgade kummide. Lennukitel on äikesepilvedesse lendamine ohtlik tugevate tõusuvoolude tõttu, mis eriti lennunduse algpäevil võisid lennuki haardesse võtta ja purustada. Müüt, et välg samasse kohta enam ei löö, on põhjendamatu. New Yorgis asuv Empire State Building,

Äikesetormi kauguse hindamine

Kuna valgus liigub kiiremini kui heli, on võimalik lihtsate vahenditega määrata äikesetormi ligikaudne kaugus asukohast. Kui äike on lähemal kui 32 km, peaks seda olema kuulda. Hindamaks äikesetormi kaugust, peab lugema sekundeid valgusähvatuses müristamiseni ja jagada saadud arv kolmega. Tulemus annab äikese kauguse kilomeetrites.

maailma kõrgeimaid hooneid, saab välgulööke umbes 500 korda aastas ja seda on juhtunud isegi 15 korda minuti jooksul! Pole harvad juhud, kui välg lööb põlevasse majja teistkordselt. Uut tabamust soodustab põlevast majast tõusev suitsusammas.

Välgu ajal ei tohi joosta ega harkisjalu seista, sest surmavaks võib osutuda potentsiaalide vahe jalgade vahel. Sageli saab välg saatuslikuks loomadele, sest nad on elektrivoolu suhtes tundlikumad kui inimesed. Tugeva äikese korral tuleb lõhkeainete ja plahvatusohtlike esemete vedu peatada lagedal kohal, mis asub teest eemal, hoonetest rohkem kui poole kilomeetri ja elektriliinidest 200 meetri kaugusel. Lõhkamistööd tuleb äikese korral katkestada, eemalduda lõhkeainetega veokist ja jälgida, et kõrvalised isikud ei pääseks selle juurde.

Äike põhjustab sageli tulekahjusid. Nii näiteks oli 2007. aasta mais piksest põhjustatud tulekahjusid Lõuna-Eesti piirkonnas 14, kogu Eestis 23. Äike võib hooneid ohustada kahtmoodi: pikselöök võib tulla otse majja ja süüdata selle põlema; rohkem pahandust teeb ta aga siis, kui lööb sisse elektriliini ja siseneb majja mööda juhtmeid, leiab nõrga isolatsiooniga koha ning tekitab seal läbilöögi. Kui läheduses on süttivat materjali, läheb see suure tõenäosusega põlema.

Kuni 160 km kauguseid äikesi võib avastada raadiovastuvõtja abil. Selleks tuleb vastuvõtja häälestada piirkonnale, kus ei ole raadio-saatjaid, ja siis valjuks keerata. Kui ümbruses on äike, võib kuulda omalaadset raginat, mis on põhjustatud äikesest. Kui see hää lüüakse, siis äike ligineb. Ei tohi unustada, et alati, kui on kuulda müristamist, püsib välgutabamuse oht.

KUIDAS END ÄIKESE EEST KAITSTA

- lülita välja elektriseadmed: televiisor, arvuti jms,
- ära räägi võrgutelefoniga, sest see võib põhjustada elektri- või akustilise šoki,
- hoidu eemale seinakontaktidest, sest neist võib saada välgulöögi,
- ära tee äikese ajal ahju ega pliidi alla tuld, kuna suits on hea elektrijuht ja “tõmbab” vätku,
- selgita lastele, et ohtlik ei ole müristamine, vaid välg,
- kui oled äikese lähenedes vees või veekogul, tule kohe kaldale, sest vesi on hea elektrijuht ja tõmbab vätku ligi,
- halva nähtavuse korral ole autoga sõites eriti ettevaatlik,
- ära varju puude alla, eriti ohtlik on olla lehtpuude all (väikese maandustakistuse tõttu tabab välg neid sagedamini),
- õnnetusest teata kohe telefonil 112.
- **Kui su majal puudub piksekaitse, mõtle selle püstitamisele. Lisaks peaks elektrisüsteem olema varustatud rikkevoolukaitsmega.**